

**JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUN
YLEMPÄÄN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOON
JOHTAVIEN KOULUTUSOHJELMIEN
OPETUSSUUNNITELMIEN PERUSTEET
2012-2013**

Hyväksytty Jyväskylän ammattikorkeakoulun hallituksessa 20.9.2011

1 JOHDANTO

Nämä opetussuunnitelmien perusteet koskevat kaikkia Jyväskylän ammattikorkeakoulun ylempään ammatikorkeakoulututkintoon johtavia koulutusohjelmia. Opetussuunnitelmien yksityiskohtaisissa kuvauksissa ja opintojaksojen kuvauksissa huomioidaan tässä esitetyt yleiset periaatteet ja linjaukset niitä enää erikseen mainitsematta.

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa oppimisprosessin keskeisin toimija on opiskelija. Opiskelu- ja opetussuunnitelmat perustuvat työelämän todentamiin osaamis- ja kehittämistarpeisiin. Opiskelun mahdollistavat rakenteet ovat joustavia.

2 OPETUSSUUNNITELMATYÖN PERUSTEET

Tutkintoon johtavan koulutuksen opetussuunnitelmassa huomioidaan 1) ammattikorkeakoululainsäädännön mukainen koulutuksen perustehtävä, 2) Bolognan julistus, 3) European Qualification Framework, 4) kansallisen korkeakoulujen viitekehyksen eli NQF:n linjaukset, 5) hallitusohjelma, 6) Opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma sekä 7) koulutustarpeiden alueellinen ennakointi mm. Keski-Suomen "Toimivat työmarkkinat" -ohjelman mukaan.

Opetussuunnitelmatyön lähtökohtana Jyväskylän ammattikorkeakoulussa käytetään **European Qualification Framework (EQF)** mukaisia osaamisen tasokuvauksia, siihen pohjautuvan, paraikaa laadinnassa olevia **kansallisen korkeakoulujen viitekehyksen** linjauksia (OKM 21.5.2010) sekä **Tutkintojen ja muun osaamisen kansallisen viitekehyksen** (OPM 2009:24) esityksiä. Viimeksi mainittujen mukaan jokainen ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut:

- *Hallitsee laaja-alaiset ja pitkälle erikoistuneet oman alansa erityisosaamista vastaavat käsitteet, menetelmät ja tiedot, joita käytetään itsenäisen ajattelun ja/tai tutkimuksen perustana.*
- *Ymmärtää alan ja eri alojen rajapintojen tietoihin liittyviä kysymyksiä ja tarkastelee niitä ja uutta tietoa kriittisesti. Kykenee ratkaisemaan vaativia ongelmia tutkimus- ja/tai innovaatio toiminnassa, jossa kehitetään uusia tietoja ja menettelyjä sekä sovelletaan ja yhdistetään eri alojen tietoja.*
- *Kykenee työskentelemään itsenäisesti alan vaativissa asiantuntijatehtävissä tai yrittäjänä.*
- *Kykenee johtamaan ja kehittämään monimutkaisia, ennakkoimattomia ja uusia strategisia lähestymistapoja.*
- *Kykenee johtamaan asioita ja/tai ihmisiä.*
- *Kykenee arvioimaan yksittäisten henkilöiden ja ryhmien toimintaa.*
- *Kykenee kartuttamaan oman alansa tietoja ja käytäntöjä ja/tai vastaamaan muiden kehityksestä.*
- *Valmius jatkuvaan oppimiseen. Osaa viestiä hyvin suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle.*
- *Kykenee vaativaan kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä.*

EQF ja NQF mahdollistavat elinikäisen oppimisen ja tutkintorakenteiden joustavuuden Euroopan korkeakoulualueella. Elinikäisen oppimisen tukemiseksi yhteistyötä tiivistetään eri koulutusasteiden välillä ottamalla opetussuunnitelmissa huomioon edellisellä koulutusasteella saavutettu osaamisen taso. Ammattikorkeakoulututkinnon osaamista vastaava taso on 6 ja ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon osaamista vastaava taso on 7 (ks. taulukko 1).

TAULUKKO 1. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon osaamistason kuvaus Euroopan korkeakoulualueella (Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksen 23.4.2008 pohjalta)

Taso 7	Tiedot	Taidot	Pätevyudet
Master-taso Keskeiset oppimistulokset	Pitkälle erikoistuneet ja omaperäisen ajattelun mahdollistavat tiedot, jotka vastaavat osittain työ- tai opintoalan kärkeosaamista. Kriittinen tietoisuus alan ja eri alojen raja-pintojen tietoihin liittyvistä kysymyksistä	Erikoistuneet ongelmanratkaisutaidot, joita tarvitaan tutkimuksessa ja/tai innovaatio-toiminnassa uuden tiedon ja toimintatapojen kehittämiseen ja eri alojen tietojen yhdistämiseen.	Kyky johtaa ja uudistaa toimintaa monimuotoisissa ja vaikeasti ennakoitavissa ja uutta strategista lähestymistapaa vaativissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Kyky ottaa vastuuta ryhmien ammatillisen osaamisen ja työkäytäntöjen kehittämisestä ja/tai toiminnan strategisesta arvioinnista.

Koulutuksen linjauksessa otetaan huomioon *Jyväskylän ammattikorkeakoulun strategian 2010-2015* mukaiset valinnat, soveltuvien osien *yksikön pedagoginen toimintasuunnitelma*, työelämän ja alueen *kehittämistä* koskevat linjaukset ja laadunvarmistusjärjestelmän mukaiset toiminnot. Koulutuksen kehittäminen tapahtuu toiminnanohjausjärjestelmän mukaisesti. Koulutus toteutetaan ammattikorkeakoulun hallituksen vahvistamien *Pedagogisten periaatteiden* ja *Ettisten periaatteiden* mukaisesti.

3 OHJAUS

Osaamisen kehittymistä koulutuksen aikana tukevat läpi koko opiskeluajan monipuoliset ja systemaattiset ohjauspalvelut ja jatkuvaan, kehittävään arviointiin perustuva HOPS. Ohjauksen työvälineinä käytetään myös erilaisia sähköisiä työkaluja; mm. *Kyvyt.fi* -palvelun avulla jokainen opiskelija voi laatia henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa ja jatkuvasti päivittyvän portfolionsa. *Osumia.fi* -palvelu auttaa opiskelijaa tarvittaessa mm. yrityskontaktien luomisessa ja harjoittelupaikkojen saamisessa. Ohjauksen kehittämisessä ja toteuttamisessa huomioidaan Elinikäisen ohjauksen strategiset tavoitteet (OKM 2011:15) ja alueellisen ohjauksen palvelumalli.

Oppimisen arviointi on osaamistavoitteisiin pohjautuvaa, laadullista, kriteeriperusteista ja siinä opiskelijan itsearviointilla on tärkeä rooli. Opetussuunnitelmat mahdollistavat osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen.

4 KOULUTUKSEN SUUNNITTELU JA VASTUUHENKILÖT

Koulutusohjelman opetussuunnitelmassa kuvataan, miten se on suunniteltu yksikössä ja yhdessä korkeakoulu- ja muiden verkostojen ja työelämän kanssa ja kuka suunnittelutyöstä on vastannut.

Koulutusohjelman suunnittelun lähtökohtana on opiskelijan oppimisprosessin tukeminen, joka on huomioitu osaamisalueiden suunnittelussa ja arvioinnin rakentamisessa.

5 KOULUTUSOHJELMAN OSAAMISTAVOITE

Koulutusohjelmakohtaiset osaamistavoitteet määritellään koulutusohjelman opetussuunnitelmassa. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden yhteiset pätevyudet ja työelämävalmiudet Jyväskylän ammattikorkeakoulun koulutusohjelmissa ovat seuraavat: (ARENeN NQF-suositus 23.2.2010, kohdat a-e ja

Jyväskylän ammattikorkeakoulun yhteinen pätevyyskuvaus opetussuunnitelmarakenteissa 2011-2012, kohta f):

a) Oppimisen taidot	• osaa monipuolisesti ja tavoitteellisesti arvioida ja kehittää asiantuntijuuttaan • osaa hankkia, käsitellä, tuottaa ja arvioida tietoa kriittisesti ja eri alojen näkökulmista • kykenee ottamaan vastuuta yhteisön tavoitteellisesta oppimisesta
b) Eettinen osaaminen	• kykenee ottamaan vastuuta yhteisön toiminnasta ja sen seurauksista • osaa soveltaa alansa ammattieettisiä periaatteita asiantuntijana ja työelämän kehittäjänä • osaa tehdä ratkaisuja ottaen huomioon yksilön ja yhteisön näkökulmat • osaa edistää tasa-arvoisuuden periaatteiden toteutumista työ-yhteisössä • osaa edistää kestäväen kehityksen periaatteiden ja yhteiskuntavastuun toteutumista • kykenee johtamaan yhteiskunnallisesti vaikuttavaa toimintaa eettisiin arvoihin perustuen
c) Työyhteisö-osaaminen	• osaa kehittää työyhteisön toimintaa ja työhyvinvointia • osaa kehittää työelämän monialaista viestintää ja vuorovaikutusta • osaa soveltaa tieto- ja viestintätekniikkaa tehtävissään • osaa luoda verkostoja ja kumppanuuksia • osaa johtaa ja uudistaa toimintaa monimutkaisissa ja ennakoimattomissa toimintaympäristöissä • kykenee toimimaan vaativissa asiantuntijatehtävissä, johtamistehtävissä tai yrittäjänä
d) Innovaatio-osaaminen	• osaa tuottaa uutta tietoa ja uudistaa toimintatapoja yhdistäen eri alojen osaamista • osaa johtaa projekteja • osaa johtaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeita sekä hallitsee tutkimus- ja kannattavaa toimintaa kehitystoiminnan menetelmiä • osaa kehittää asiakaslähtöistä, kestäväää ja taloudellisesti
e) Kansainvälistymisosaaminen	• kykenee kansainväliseen viestintään työtehtävissään ja toiminnan kehittämisessä • osaa toimia kansainvälisissä toimintaympäristöissä • osaa ennakoida kansainvälisyyskehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia omalla ammattialallaan
f) Yrittäjyysosaaminen	• osaa soveltaa liiketoimintaosaamista omalla alallaan ja kehittää sillä käytännön yrittäjyyttä • hallitsee yhteistoiminnallisen yrittäjyyden edellyttämät vuorovaikutus- ja verkostoitumistaidot • osaa johtaa itseään yrittäjämäisesti

Opintojen laajuudet, suunnitellut ajoitukset sekä pätevyudet, jotka koulutuksen aikana rakentuvat, kuvataan opinto-oppaassa (www.jamk.fi/opiskelijoille/opinto-opasylempi/koulutusohjelmat).

6 KOULUTUSOHJELMAN TOTEUTTAMINEN JAMKIN STRATEGIAN SUUNTAISESTI

Jokainen koulutusohjelma tukee JAMKin strategian päivityksessä 18.8.2011 määriteltyjen profiilien tavoitteiden toteutumista omassa toimintaympäristössään ja sidosryhmätyössään. Aikaikkuna näille hallituksen vahvistamille päämäärille on noin 2015-2020. Koulutusohjelma vahvistaa profiileja omalla ja opiskelijoidensa toiminnalla.

6.1 Oppimisen laadun parantaminen

Koulutusohjelmat vahvistavat toiminnallaan kilpailukykyisen osaamisen kehittämiskumppanuuden rakentamista keskeisten kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Tästä seuraa, että

1. Koulutusohjelmassa huolehditaan siitä, että sen antaman koulutuksen asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun. Tämä merkitsee sitä, että koulutusohjelman opiskelijoilla on aktiivinen rooli koulutusohjelman laadun parantamisessa suunnittelusta arviointiin, työote on asiakaslähtöinen jotta työelämän osaaminen ja kilpailukyky parane.

2. Koulutusohjelma tarjoaa joustavat ja tehokkaat oppimismahdollisuudet opiskelijoille. Tämä merkitsee sitä, että koulutusohjelma uudistaa OPS-rakenteet vuonna 2013 ja että ajasta ja paikasta riippumaton opiskelu lisääntyy.
3. Koulutuksen sisällöt ja toimintatavat suunnitellaan ja toteutetaan siten, että koulutus lisää työmarkkinoilla oleville jatkuvan kehittymisen mahdollisuuksia. Tämän avulla työelämän osaamisen uudistuminen mahdollistuu. Työelämässä tapahtuva oppiminen lisääntyy ja osaamista kehitetään kehittämiskumppanuuksien avulla.

6.2 Yrittäjyys koulutusohjelmassa

Koulutusohjelma tukee JAMKin pyrkimystä olla Suomen yrittäjyyslähöisin korkeakoulu. Tästä seuraa, että:

1. Koulutusohjelma kannustaa opiskelijoita yrittäjyyteen oppimiseen ja yrittäjyyden luomiseen. Tämä merkitsee sitä, JAMKissa perustettavan Yrittäjyysakatemian avulla valmistuvista opiskelijoista enenevä määrä ryhtyy yrittäjiksi, opiskelijoiden synnyttämät yritys- ja innovaatioaihiot arvioidaan systemaattisesti ja että yrittäjyyttä tuetaan joustavan OPSin ja tukirahaston avulla.
2. Koulutusohjelma vahvistaa eri tavoin sisäisen yrittäjyyden kulttuuria toiminnassaan. Tämä merkitsee sitä, että opiskelijan voi valita yrittäjyyspolun ja että koulutusohjelma toimii yrittäjämaisesti.
3. Koulutus tukee JAMKin asiakaslähöisiä yritys- ja innovaatiopalveluita. Tämä merkitsee, että koulutusohjelma tehostaa asiakkaan tarpeista lähtevää palvelutoimintaa ja osallistuu JAMKin Protopajatoimintaan.

Opiskelijan tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-osaaminen kehittyy koko oppimisprosessin ajan. Jyväskylän ammattikorkeakoulun on valinnut yhteiset tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan monialaiset painoalat ja aluekehityksen kärjen. Niihin kuten myös muihin JAMKin T&K&I-toiminnan muotoihin voi tutustua www-sivujen avulla. Opiskelijan opinnäytetyö ja mahdolliset muut oppimisprojektit voivat liittyä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan hankkeiden toteuttamiseen erityisesti opintojen loppuvaiheissa myös kansainvälisesti. Tämä voi tapahtua esimerkiksi yrittäjyysosaamista kehittävän JAMK Generator -toiminnan yhteydessä.

6.3 Kansainvälisyys koulutusohjelmassa

Koulutusohjelma tukee JAMKin pyrkimystä toimia toimintaympäristönsä kansainvälistäjänä. Tästä seuraa, että

1. Koulutusohjelma huolehtii siitä, että sen kansainvälinen koulutus ja hanketoiminta on tuloksellista. Tämä merkitsee sitä, että koulutusohjelma tarjoaa opiskelijoille laajan englanninkielisen opintokokonaisuuden.
2. Koulutusohjelman kansainvälistä toimintaa kehitetään JAMKin strategisesti valittujen kumppanuusverkostojen suuntaan.
3. Koulutusohjelma osallistuu työelämän kansainvälistämispalvelujen tarjonnan kehittämiseen. Tämä merkitsee sitä, että koulutusohjelma osallistuu palvelujen tuotteiden kehittämiseen ja tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia hankkia kokemusta kansainvälisistä työelämän palveluista.

Opiskelija voi kansainvälistyä opintojen aikana henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa mukaisesti. Kansainvälistyminen voi omassa korkeakoulussa toteutua ns. kotikansainvälistymisen avulla tai lähtemällä ulkomaille suorittamaan osan tutkinnostaan.

Ulkomaalaiset tutkinto- ja vaihto-opiskelijat luovat monikulttuurista ja aidosti kansainvälistä opiskeluilmapiiriä. Ulkomaalaiset opettajat ja asiantuntijat tuovat kansainvälistä erityisosaamista opetukseen. Kieli-, kulttuuri- ja englanninkieliset opinnot sekä erilaiset projektit ja tapahtumat edistävät kansainvälisyysosaamista. Ulkomailla suoritettavat opinnot sisällytetään opiskelijan HOPS:iin ja ne suunnitellaan yhdessä tutoropettajan ja kansainvälisten asioiden koordinaattorin kanssa ja varmistetaan niiden täysi hyväksilukeminen ECTS-järjestelmän periaatteiden mukaisesti. Ammattikorkeakoululla on paljon ulkomaisia yhteistyökorkea-

kouluja. Näiden kanssa tehdyt sopimukset mahdollistavat opiskelijoiden opiskelun ulkomaisissa korkeakouluissa.

6.4 Toteuttamistavat

Ammattikorkeakouluilla on mahdollisuus ja velvollisuus opiskelijoiden ja työelämän edellyttämien joustavien koulutusjärjestelyjen käyttöön. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava oppimisprosessi toteutuu työn ohessa monimuoto-opiskeluna, jossa yhdistyy joustavasti kontaktijaksojen lähi- ja ryhmätyöskentely, verkko-opiskelu ja itsenäinen opiskelu. Opiskelun suunnittelussa on mahdollista rakentaa henkilökohtainen opintopolku opinnollistamalla työtä ja hyödyntämällä laajasti koko JAMKin ylempien AMK-koulutusohjelmien tarjontaa. Aiemmin opitun tunnistaminen ja tunnustaminen on osa tätä prosessia ja se on tutkintosäännössä määritelty opiskelijälähtöisesti. Samaan aikaan koulutusohjelma varmistaa, että opiskelun henkilökohtaistamisen ja osaamisen kumulatiivisen kehittymisen edellyttämä ohjaus on toimivaa ja riittävää.

Koulutusohjelmat ovat asiakas-, tarve- ja työelämälähtöisiä. Ylemmän AMK-tutkinnon opinnäytetyö on työelämää palveleva tutkimus- ja/tai kehittämishanke, jolla on selkeästi käytäntöön soveltava luonne ja opiskelijan urakehitystä tukeva tehtävä. Opinnäytetyössään opiskelija osoittaa kykyä soveltaa tutkimustietoa ja käyttää valittuja menetelmiä työelämän ongelmien erittelyyn ja ratkaisemiseen sekä valmiutta itsenäiseen vaativaan asiantuntijatyöhön (Asetus 423/2005).